

ด่วนที่สุด

ที่ พณ 0605/ 312

กระทรวงพาณิชย์

เลขที่ 44/100 ถนนนนทบุรี 1

ต. บางกระสอ อ. เมือง

จ. นนทบุรี 11000

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การตกลงการค้าเสรี
ต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง 1. หนังสือสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ สศ 0001/014 ลงวันที่ 11 มกราคม ๒๕๔๘
2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีที่ นร 0504/1661 ลงวันที่ 28 มกราคม ๒๕๔๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เสนอเรื่อง
ความเห็นและข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับ "การตกลงการค้าเสรีต่อระบบ
สุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ" และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิญญู เครืองาม)
ได้มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลักพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจ้งความเห็น
ผลการพิจารณาและผลการดำเนินการให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบภายในวันที่ 24 กุมภาพันธ์
๒๕๔๘ นั้น

กระทรวงพาณิชย์ ได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมประชุม เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘
เพื่อพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีความเห็น
ร่วมกันดังนี้

1. กระบวนการเจรจา FTA

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้ความเห็นว่า กระบวนการเจรจา
การค้าเสรีแบบทวิภาคีต้องผ่านกระบวนการรัฐสภา รวมทั้งต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน
รวมทั้งให้ใช้ภาษาของคู่เจรจาในการเจรจานั้น เห็นควรชี้แจงดังนี้

1.1 ในการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่าง ๆ รัฐบาลได้ดำเนินการด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง มีกระบวนการเจรจาที่โปร่งใส ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป นักวิชาการ องค์กรอิสระ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยได้มีการหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะ ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงนักวิชาการ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีส่วนได้เสีย และกลุ่มผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี

1.2 ในช่วงที่ผ่านมาระทรวงพาณิชย์ ได้มีการประชุมหารือกับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยเจาะลึกเป็นรายสาขา รวมกว่า 30 สาขา มีการระดมความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่คาดว่าจะมีการเจรจากว่า 20 ครั้ง เช่น การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า เป็นต้น เพื่อระดมความคิดและรับฟังความเห็น ปัญหา อุปสรรค ความพร้อมในการเจรจาในแต่ละเรื่อง และจัดทำข้อเสนอแนะเท่าที่การเจรจาเพื่อให้ก่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ

1.3 รัฐสภาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ FTA โดยการให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อกรอบเท่าที่การเจรจา FTA ของไทยกับประเทศต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ โดยคณะกรรมการฯของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจามาชี้แจงข้อมูลและรายงานสถานะความคืบหน้าในการทำเขตการค้าเสรีของไทยเป็นระยะ ๆ รวมกว่า 80 ครั้ง ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการเจรจา FTA กับประเทศต่าง ๆ โดยหากผลการเจรจามีผลให้ประเทศไทยต้องแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ รัฐบาลจึงจะดำเนินการนำเรื่องเข้ารัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนลงนามความตกลงต่อไป

1.4 ในการเจรจา FTA กับประเทศต่าง ๆ รัฐบาลพยายามเจรจาโดยให้เกิดผลกระทบต่อผู้ประกอบการในประเทศให้น้อยที่สุด และให้มีระยะเวลาที่มากพอในการเตรียมการปรับตัว ทั้งนี้ การทำ FTA นอกจากจะช่วยขยายตลาดสินค้า ลดต้นทุนและวัตถุดิบนำเข้าแล้ว ยังช่วยกระตุ้นให้มีการปรับโครงสร้างการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย

1.5 ในการเจรจาจัดทำความตกลง FTA ได้เจรจาโดยใช้ภาษาที่เป็นที่ยอมรับในองค์กรระหว่างประเทศและสร้างความเข้าใจระหว่างกันอยู่แล้ว และหลังจากมีการลงนามความตกลง ก็จะมีการจัดทำคำแปลความตกลง และเอกสารแนบท้ายเป็นภาษาไทยเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

2. การเจรจาด้านทรัพย์สินทางปัญญา

2.1 เรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบสุขภาพ

กระทรวงพาณิชย์ได้ทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขทั้งในขั้นตอนการเตรียมการและเข้าร่วมในการหารือกับสหรัฐฯ เพื่อให้มั่นใจว่า การเจรจาจะไม่กระทบต่อการเข้าถึงยาหรือเป็นปัญหาต่อระบบสาธารณสุขของไทย หากจะมีผลกระทบในเรื่องใดจะได้สามารถจัดมาตรการป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบได้อย่างทันทั่วทั้ง

2.2 เรื่องสิทธิบัตรยา

2.2.1 ในการเจรจา FTA ฝ่ายไทยได้ยืนยันต่อคู่เจรจาว่า ผลการเจรจา FTA ไม่ควรรบกวนสิทธิของประเทศคู่ภาคีตามความตกลง TRIPS(Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights ของ WTO) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปฏิญญารัฐมนตรี WTO ว่าด้วย TRIPS – Public Health (Doha Declaration) เกี่ยวกับสิทธิในการใช้มาตรการป้องกันผลกระทบจากการคุ้มครองสิทธิบัตรแก่ผลิตภัณฑ์ยา เช่น มาตรการบังคับใช้สิทธิ การใช้โดยรัฐ และการนำเข้าซ้อน

2.2.2 ข้อเสนอของสภาที่ปรึกษาฯ ในประเด็นการยกเว้นไม่ให้สิทธิบัตรแก่ยาจำเป็นอาจขัดต่อพันธกรณีตามความตกลง TRIPS ของ WTO ซึ่งไม่ได้เปิดช่องให้มีข้อยกเว้นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ความตกลง TRIPS และกฎหมายของไทยได้กำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบไว้แล้ว ซึ่งไทยควรจะปรับกระบวนการดำเนินการภายใน ปรับปรุงระบบกฎหมายภายใน เช่น ปรับปรุงกฎหมายสิทธิบัตร และวิธีปฏิบัติให้สามารถใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิในสิทธิบัตรสำหรับยาจำเป็นได้ง่ายยิ่งขึ้น ปรับปรุงระบบสาธารณสุขและนโยบายช่วยเหลือผู้ป่วยร้ายแรงให้สามารถเข้าถึงยาจำเป็นได้อย่างทันทั่วทั้ง ปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนตำรับยาก่อนออกสู่ตลาด พัฒนาอุตสาหกรรมยาของไทยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

2.2.3 แม้ไทยจะยึดหลักการว่า การเจรจา FTA ไม่ควรกระทบต่อระบบสุขภาพของคนไทย ในขณะเดียวกัน ไม่ควรละเลยข้อเท็จจริงว่า การคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์ใหม่ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของสิทธิบัตร สามารถส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานด้านการค้าและการลงทุน ในการนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสิทธิบัตร วางระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมการค้าถ่ายเทเทคโนโลยี เพื่อให้คนไทยสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปศึกษาวิจัยต่อยอด แล้วนำมาจดสิทธิบัตร

2.3 การคุ้มครองพันธุ์พืช สมุนไพร และภูมิปัญญาการแพทย์ของไทย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงสาธารณสุขอยู่ระหว่างเร่งรัดวางหลักเกณฑ์รองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช และกฎหมายคุ้มครองภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะรัฐมนตรี ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้น กระทรวงพาณิชย์จะนำกลไกดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับระบบสิทธิบัตรต่อไป ในส่วนการเข้าเป็นภาคี ความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV) นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเห็นว่า ไทยยังไม่ควรเข้าเป็นภาคี เนื่องจากบทบัญญัติในความตกลง UPOV อาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกรไทย ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาจพิจารณาทางเลือกอื่นในการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ที่จะยอมรับได้ ระหว่างไทย-สหรัฐฯ เช่น การจัดทำ MRA (Mutual Recognition Arrangement)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิวัฒน์ เมืองสุข)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักอเมริกาและแปซิฟิก

โทร 02-5077417

โทรสาร 02-5475628